

ГРАЖДАНСКОЕ ПРАВО И ПРОЦЕСС. ХОЗЯЙСТВЕННОЕ ПРАВО

УДК 346.2

ВДОСКОНАЛЕННЯ ГОСПОДАРСЬКОГО ЗАКОНОДАВСТВА В АСПЕКТІ ВІДНОВЛЕННЯ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ АКЦІОНЕРНОГО ТОВАРИСТВА АБО ВИЗНАННЯ ЙОГО БАНКРУТОМ

Бекірова Е.Е.

Таврійський національний університет ім. В.І.Вернадського, Сімферополь, Україна

Стаття присвячена дослідженню окремих аспектів правового регулювання відновлення платоспроможності акціонерного товариства або визнання його банкрутом. На підставі проведеного аналізу положень оновленого законодавства запропоновано шляхі по вдосконаленню правового регулювання відновлення платоспроможності акціонерного товариства або визнання його банкрутом.

Ключові слова: банкрутство, платоспроможність, акціонерне товариство, заміщення активів, збільшення статутного капіталу

Основним критерієм належного функціонування суб'єктів господарювання є створення відповідних законодавчих засад регулювання їх діяльності, так відновлення платоспроможності або визнання банкрутом акціонерного товариства здійснюється на підставі Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» (далі Закон), а також Закону «Про акціонерні товариства».

Необхідність вдосконалення відносин неспроможності виникла уже давно, у зв'язку з цим прийняття нової редакції Закону «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» з'явилося виправданим та своєчасним. В свою чергу, Закон України «Про акціонерні товариства» вдосконалює акціонерну форму господарювання, регулює питання створення, функціонування та припинення діяльності акціонерного товариства але породжує низку проблем через колізію деяких його положень.

Оскільки від чіткої правової регламентації залежить ефективність реалізації процедури банкрутства забезпечення і задоволення вимог кредиторів, а також головна ціль правового регулювання відносин неспроможности, відновлення плато-

спроможності боржника, і як слід, існування господарюючого суб'єкта приведення у відповідність нормативного регулювання, заповнення прогалин та усунення колізійних аспектів вважається доцільним і необхідним.

Досліджуючи вказані нормативні акти слід звернути увагу на найбільш яскраві зміни до Закону серед яких заходи щодо запобігання банкрутству боржника, введення максимально можливих строків санації і ліквідації, введення вимоги продажу майна боржника тільки через аукціон, разом з цим закон містить деякі положення на підставі яких можливі певні зловживання новітніми законодавчими положеннями, шляхом їх трактування та використання зацікавленими особами.

Так, положення Закону щодо збільшення статутного капіталу акціонерного товариства, на думку законодавця, надасть можливість акціонерам неплатоспроможного боржника розрахуватися грошовими засобами які отримані від додаткової емісії акції [1].

Однак статтею 15 закону «Про акціонерні товариства» збільшення статутного капіталу акціонерного товариства для покриття збитків не допускається, ця заборона стосується випадків залучення додаткових внесків, оскільки збільшення статутного капіталу акціонерного товариства без залучення додаткових внесків здійснюється шляхом підвищення номінальної вартості акцій якій як спосіб збільшення статутного капіталу має інші джерела (реінвестування дивідендів, прибуток акціонерного товариства) [2].

Незважаючи на те, що збільшення здійснюється виключно для переведення зобов'язань товариства у цінні папери, втілення цієї норми неприпустимо до неплатоспроможного боржника з нестабільної майнової базою, оскільки породжує додаткові зобов'язання і загрозу зменшення індексу стягнення. Отже, для забезпечення задоволення вимог кредиторів, необхідним вважається, виключення з Закону норми щодо збільшення статутного капіталу боржника.

Згідно оновленню законодавству, з метою відновлення платоспроможності та задоволення вимог кредиторів план санації може передбачати відчуження майна боржника шляхом заміщення активів [1]. Визначена планом санації частина майна боржника з відповідною частиною його зобов'язань (за винятком зобов'язань, що виникають з вимог конкурсних кредиторів) можуть бути відчужені шляхом їх передачі господарському товариству, що утворюється боржником. Акції у статутному (складеному) капіталі такого господарського товариства включаються до складу майна боржника. Під час утворення господарського товариства йому передаються майнові активи (майно та майнові права) боржника, в тому числі відступаються права вимоги, а також на нього переводяться борги за вимогами поточних кредиторів.

Застосування інституту заміщення активів, на думку законодавця, дозволить зберегти діюче підприємство, врятує його від продажу майна долями и таким чином забезпечить продаж «працюючого бізнесу».

Однак, існує певна загроза що застосування цього положення призведе до фактичної легалізації існуючій практиці виведення ліквідних активів на інших, близьких до боржника суб'єктів господарювання, що фактично робить неможливим повернення у повному об'ємі грошей кредитору, и як слід знизить економічну ефективність процедури банкрутства. Отже, регламентує процедуру заміщення активів у

Законі необхідно передбачити ряд імперативних заходів забезпечувального характеру, дія яких була б спрямована на ефективну реалізацію процедури санації.

Також, не врегульованим залишаються відносини щодо обов'язку боржника(у процесі його ліквідації за загальною процедурою ліквідатора\ ліквідаційної комісії) звернутися до господарському суду із заявою про банкрутство у разі виникнення обставин, що свідчать про неплатоспроможність акціонерного товариства або загрозу такої. Так у Законі не передбачено процедуру такого звернення, строки, уповноважений орган, який ініціював би порушення такої справи.

Відповідно до Закону право на звернення до господарського суду із заявою про порушення справи про банкрутство мають лише боржник і кредитор/ кредитори боржника. Оскільки в процесі ліквідації акціонерного товариства повноваження його органів переходять до ліквідаційної комісії, то вона повинна від імені боржника звернутися до суду з такої заявою. Правовими наслідками невиконання вимог відносно повідомлення є відмова у внесенні запису про ліквідацію юридичної особи до Єдиного державного реєстру підприємств та організацій України, а також покладення на власника майна боржника/уповноваженої ним особи, керівника боржника, голову ліквідаційної комісії/ліквідатора, які допустили зазначені порушення солідарної відповідальності за незадоволені вимоги за грошовими зобов'язаннями щодо сплати страхових внесків на загальнообов'язкове державне пенсійне страхування та інші види загальнообов'язкового державного соціального страхування, податків та зборів.

Тому у Законі слід передбачити можливість звернення до господарського суду з заявою уповноваженого органу у компетенції якого було б ініціювання справи про банкрутство неплатоспроможного акціонерного товариства.

Безумовно, прийняття новий редакції Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» це позитивне явище у правовому регулюванні відносин неспроможності. Однакі положення вказаного закону потребують узгодження з іншими нормативними актами. В свою чергу правозастосовна практика виявить існуючі слабкі місця і доцільність деяких положень цього закону, адже вдосконалення законодавства процес безперервний.

Список літератури:

- Закон України «Про внесення змін до Закону України «Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом» від 22.12.2011. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/4212-17>
- Закон України «Про акціонерні товариства» від 17.04.2008. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/514-17>

Бекірова Э.Э. Совершенствование законодательства в аспекте восстановления платежеспособности акционерного общества или признания его банкротом / Э.Э. Бекірова // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. Серия: Юридические науки. – 2012. – Т. 25 (64). № 2. 2012. – С. 116-120.

Статья посвящена исследованию отдельных аспектов правового регулирования восстановления платежеспособности или признания банкротом акционерного общества. На основании проведенного анализа положений обновленного законодательства предложены пути совершенствования хозяйственного законодательства в сфере правового регулирования восстановления платежеспособности акционерного общества либо признания его банкротом

Ключові слова: банкрутство, платоспроможність, акціонерне товариство, заміщення активів, збільшення статутного капіталу

Bekirova E.E. Improvement of economic legislation in the aspect of restoring solvency stock company or declaration of bankruptcy / E.E. Bekirova // Scientific Notes of Tavrida National V. I. Vernadsky University. – Series : Juridical sciences. – 2012. – Vol. 25 (64). № 2. 2012. – P. 117-120.

The article deals with some aspects of the regulations solvency restoration or recognition bankrupt company. Based on the analysis of the provisions of the updated legislation proposed ways to improve economic legislation in the field of regulatory solvency restoration company or a recognition of its bankruptcy.

Keywords: bankruptcy, solvency, joint stock company, replacement of assets, share capital increase.